

ARVIOINTIKERTOMUS 2016

Sisällysluettelo

1. Lautakunnan toiminta	3
2. Vuoden 2015 arviointikertomukseen ja tarkastuslautakunnan kysymykseen annettujen vastausten arviointi	5
3. Sairaanhoitopiirin strategia	6
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
Toiminnalliset tavoitteet	7
Taloudelliset tavoitteet	7
Talouden tasapaino	7
Sairaanhoitopiirin vaikutuksia kuntien vertailulukuihin	8
5. Henkilöstö	9
6. Havainnot vuoden 2016 arviointikohteista	10
Vajaakäytössä olevat kiinteistöt	10
Sidonnaisuusrekisteri	10
Onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (kuntalaki § 121)	10
Asiakaspalautteet	11
Ay- pääluottamusmiesten tapaaminen	11
Siivousrobotti	11
Keski-Suomen sairaala Nova	12
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	13
Konsernivalvonta	14
Sakupe Oy	14
Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapolis	14
7. Vertailu Erva-alueen ja muihin sairaanhoitopiireihin	15
8. Esitys valtuustolle	18
9. Kiitokset	18

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

1. Lautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sairaanhoitopiirin valtuusto valitsi 12.4.2013 toimikaudeksi 2013–2016 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

JÄSEN	VARAJÄSEN
Esko Tammenoja Laukaa puheenjohtaja	Anna Koivu Jyväskylä
Tiina Minkkinen Viitasaari varapuheenjohtaja	Pentti Kytölä Konnevesi
Tapani Mäki Jyväskylä	Simo Jämsä Keuruu
Pia Nyman 31.12. 2016 saakka Jyväskylä	Mirja Drake Viitasaari
Terhi Pulli 1.1.2017 alkaen Jyväskylä	Mirja Drake Viitasaari
Hellevi Kiiltomäki Jyväskylä	Eero Kinnunen Saarijärvi

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut sisäinen tarkastaja Jarmo Jäspi ja teknisenä sihteerinä hallintoassistentti Irja Leppisaari.

Kuntalain 122 §:n mukaisesti hallinnon ja talouden tarkastamista varten on valittu JHTT-yhteisöksi KPMG Kunta Oy (KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy), jonka vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHTT Paula Hellén-Toivanen. Valtuusto päätti kokouksessaan 3.6.2016 tarkastuslautakunnan esityksen pohjalta valita vuosien 2017-18 JHTT-yhteisöksi KPMG Kunta Oy:n.

Tarkastuslautakunta määritteli arvioinnin painopisteiksi Keski-Suomen sairaala Novan ja alijäämien kattamisen. Tarkastuslautakunta on toiminut toimikauden alussa laaditun arviointisuunnitelman pohjalta.

Tarkastuslautakunnalla on käytössään esitietolomake, joka lähetetään harkinnan mukaan etukäteen kuultaville. Tarkoituksena on saada esityksistä enemmän hyötyä ja varmistaa, että olennaiset asiat tulevat käsitellyiksi. Esitietolomakkeen toivotaan helpottavan alustajien valmistautumista.

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi kokoontunut 10 kertaa ja perehtynyt toimintakertomukseen. Tilintarkastaja ja sisäinen tarkastaja ovat raportoineet tarkastuslautakunnalle havainnoistaan. Tarkastuslautakunta osallistui KYS:n erityisvastuualueen tarkastuslautakuntien neuvottelupäiville syyskuussa Mikkelissä. Päivillä oli esillä mm. ESPER-hanke, ESSOTEn ja Sosterin ajankohtaiset asiat, sidonnaisuusilmoitukset, konsernivalvonta, uusi kuntalaki ja hankintalaki.

Tarkastuslautakunta kuuli kokouksissaan: Sakupe Oy:n Jyväskylän paikallisjohtaja Harri Lepoahoa, Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksen toimitusjohtaja Juha Takalaa, sairaanhoitopiirin pääluottamusmiehiä (plm Suvi Ilminen JHL, plm Anu Halonen JU-KO, plm Marjatta Ikonen SuPer, lm Anne Puronaho Tehy ja plm Kaija Haapsalo Tehy), johtajaylilääkäri Vesa Katajaa, ICT-projektipäällikkö Juhani Paavilaista, sairaanhoitopiirin johtaja Juha Kinnusta, talousjohtaja Aija Suntioista, henkilöstöjohtaja Eeva Aarniota, projektijohtaja Mikko Jylhää, tekninen johtaja Jari Tirkkosta, puhtauspalvelujen päällikkö Maritta Kauttoa ja palvelupäällikkö Arja Hännistä, kiinteistöpäällikkö Ahti Huotaria ja työnjohtaja Timo Peuraa ja yksikönjohtaja Jussi Poutiaista (Mehiläinen Oy/vuokralla Sisä-Suomen sairaalassa).

Tarkastuslautakunta teki seuraavat tutustumiskäynnit:

- Sakupe Oy:n Jyväskylän pesulaan
- Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksen tiloihin
- Sisä-Suomen sairaalaan
- puhtauspalvelujen siivousrobotin toimintaan.

Tarkastuslautakunta on pannut tyytyväisyydellä merkille, että kuultavat ja toimintaa esittelevät ovat paneutuneet hyvin esityksiinsä. Kuullut alustukset ja tutustumiskäynnit ovat olleet valaisevia ja antaneet uutta tietoa toiminnasta. Tehdyt tutustumiskäynnit ovat avartaneet hyvin näkökulmaa käytännön toimintaan.

Tarkastuslautakunta on tavannut valtuuston ja hallituksen puheenjohtajiston sekä hallituksen kokoukseen osallistuvat viranhaltijat yhteisessä keskustelutilaisuudessa joulukuussa. Tilaisuudessa käsiteltiin päivystysuudistusta ja leikkaustoiminnan keskittämistä, hoitotyön muutoksia 10 viimeisen vuoden aikana, arvioita valtuustokaudesta 2013-2016 ja arviointikertomuksen kehittämistä.

Tarkastuslautakunta tapasi Jyväskylän kaupungin tarkastuslautakunnan 22.11.2016 Tietotalossa. Tilaisuudessa käsiteltiin Kukkula-hanketta, Kylän kattaus –liikelaitoksen toimintaa ja ruokahuollon järjestämistä Keski-Suomen sairaala Novassa sekä sairaanhoitopiirille siirrettyjä päihdehuollon tehtäviä.

Tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa sekä erillisessä henkilöstökertomuksessa on selvitetty vuoden 2016 toimintaa. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan ne antavat riittävän kuvan sairaanhoitopiirin toiminnasta ja taloudesta. Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutusta on selvitetty sivuilla 23-24. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan selvitys on riittävä.

Tarkastuslautakunta esittää omassa arviointikertomuksessaan lähinnä niitä asioita, joita se painottaa tai joihin se on toimintavuoden aikana yksityiskohtaisemmin tutustunut. Tarkastuslautakunta arvioi, onko tarkastuslautakunnan vuotta 2015 koskevan arviointikertomuksen havainnot huomioitu ja onko hallituksen vastaus riittävä tarkastuslautakunnan esittämään kysymykseen Keski-Suomen sairaala Novan ICT- asiassa. Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista sellaisten asioiden ja tietojen osalta, jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa vuosikertomuksen tietoihin sekä niihin havaintoihin, jotka se on itse todennut tai muuten saanut tietoonsa.

2. Vuoden 2015 arviointikertomukseen ja tarkastuslautakunnan Sairaala Nova ICT-kysymykseen annettujen vastausten arviointi

Arviointikertomus 2015

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2015 arviointikertomuksessa valtuustolle:

1. se pyytää yhtymähallitukselta selvityksen, onko tarvetta sairaanhoitopiirin tasoiselle laatujärjestelmälle ja onko Uuteen sairaalaan suunnitteilla laatujärjestelmää.
2. se pyytää yhtymähallitukselta selvityksen, miten muut kunnat ja sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköt kuin Jyte on otettu huomioon Uuden sairaalan suunnittelussa, koska Uuden sairaalan uusilla toimintatavoilla on vaikutuksia kaikkien sote-toimijoiden resurssi- ja osaamistarpeisiin.

Valtuusto käsitteli hallituksen antamat selvitykset kokouksessaan 7.10.2016. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vastaukset ovat riittäviä tässä vaiheessa.

Laatujärjestelmiä on käytössä useissa sairaanhoitopiireissä. Virallinen laatujärjestelmä on myös imagotekijä. Jatkossa ei välttämättä riitä, että noudatetaan lakeja ja että asiat ovat kunnossa. Niistä pitää osata myös viestittää sidosryhmille. Valinnanvapauslakiluonnoksessa on todettu mm., että maakunta voi asettaa palvelujen laatua koskevia vaatimuksia ja että maakunta voi edellyttää akkreditointia.

Tarkastuslautakunta haluaa painottaa laadun merkitystä ja kehottaa sairaanhoitopiiriä ottamaan käyttöön laatujärjestelmän sekä kehittämään sisäistä ja ulkoista auditointia.

Tarkastuslautakunnan kysymys hallitukselle 21.10.2016

Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 21.10.2016 esittää yhtymähallitukselle seuraavan kysymyksen Keski-Suomen sairaala Novan ICT-ratkaisuihin liittyen:

”Jotta tarkastuslautakunnalle muodostuisi riittävä kokonaiskuva ICT-ratkaisujen arviointia varten, tarkastuslautakunta päättää tiedustella yhtymähallitukselta:

1. Miten Uuden sairaalan ICT-ratkaisuissa on varmistettu, että ne ovat linjassa tulevien maakunta- ja sote -uudistusten kanssa?
2. Miten Uuden sairaalan ICT-ratkaisuissa on otettu huomioon KYS-Erva-alueen toiminta (mm. KYS:in mukana olo hankintakonsortiossa)?

3. Millä perusteilla on arvioitu, ettei UNA-hankkeen aikataulu enää ole yhteensopiva Uuden sairaalan rakentamisen aikataulun kanssa? ”

Hallitus vastasi kysymykseen kokouksessaan 15.11.2016. Tarkastuslautakunta pitää käytettävissään olevien tietojen perusteella vastausta riittävänä.

3. Sairaanhoitopiirin strategia

Vuoden 2015 kuntalain § 37 mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 5.6.2015 sairaanhoitopiirille uuden strategian. Uusi strategia ulottuu vuoteen 2020 saakka. Sairaanhoitopiirin visio on muotoiltu siten, että keskiössä on ”Potilas ensin”. Sairaanhoitopiirin perustehtävänä on tarjota kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin perustuvaa, luotettavaa, turvallista ja vaikuttavaa hoitoa potilaan parhaaksi. Vision lähtökohtana on sairaala, jossa annetaan potilaiden tarvitsema tutkimus, hoito ja kuntoutus kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti. Arvot ovat tyytyväiset potilaat, vastuu potilaista ja työyhteisöstä, into ja halu uudistaa ja yhteistyön arvostaminen. Strategiaan liitetään sairaanhoitopiirin, toimialue- ja vastuualueitasoiset mittarit. Tavoitteita ja mittareita asetetaan toiminnan, henkilön, talouden ja asiakkaiden suhteen. Näiksi on määritelty: Hoitoon pääsy toteutetaan 100 % kansallisten määräaikojen puitteissa tai ne alittaen. Sairaanhoitopiirin tavoitteena on sijoittua kansallisissa tuottavuus-, vaikuttavuus- ja potilasturvallisuusvertailuissa maan viiden parhaan sairaanhoitopiirin joukkoon.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan missio, toiminta-ajatus sekä tavoitteet on määritelty onnistuneesti ja niihin on tiivistetty olennainen. Tarkastuslautakunta toteaa kuitenkin, ettei siinä käsitellä kaikkia kuntalaissa kuvattuja osa-alueita. Edelleen tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei toimintakertomuksessa ole omaa kappaletta strategiasta. Sitovat toiminnalliset tavoitteet on johdettu sairaanhoitopiirin strategiasta. Henkilöstökyselyssä oli yhtenä teemana sairaanhoitopiirin strategia. Toimialueiden kertomuksissa on todettu strategian noudattaminen.

4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Hyväksyessään vuoden 2016 talousarvion valtuusto vahvisti sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Toimintakertomuksessa on selostettu kattavasti toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Valtuusto oli hyväksynyt sitovia toiminnallisia tavoitteita potilaan hoidolle, kustannustehokkuudelle, henkilöstölle ja Uusi sairaala – Nova –hankkeelle. Tavoitteiden toteutuminen on esitetty toimintakertomuksen sivulla 22-23.

Potilaiden hoidon osalta tavoitteet ovat toteutuneet pääosin. Ainoa toteutumaton tavoite oli potilaan osallistuminen omaan hoitoon. Tavoitteena oli muuttujien ka. 4,0. Toteuma oli 3,9. Läheteiden käsittelyviiveessä ylitys oli 0,8 % (yli 21 vrk), hoidon tarpeen arviointiviiveessä ylitys oli 9,2 % (yli 3 kk) ja hoitoviiveessä ylitys oli 0,4 % (yli 6 kk).

Kustannustehokkuudessa ei saavutettu asettuja tavoitteita. Toteutumisessa jäätiin tavoitteesta. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan asiaan vaikutti ennakoimaton volyymin kasvu. Menojen kasvu oli kuitenkin pienempi kuin volyymin kasvu.

Henkilöstön kohdalle asetetut tavoitteet saavutettiin lukuun ottamatta sairauspoissaoloapäiviä, joita oli kokonaisuutena yhtä paljon kuin edellisenä vuonna eli 13,0 pv/hlö. Lääkärin ja hoitohenkilöstön sairauslomapäivät olivat kuitenkin lisääntyneet. Lisäksi muun henkilöstön sairauspäiviin voi vaikuttaa se, että pesula (2014) ja ruokahuolto (2016) eivät enää näy vertailuissa, koska ne ovat siirtyneet ostopalveluksi.

Uusi sairaala – Nova tavoitteita oli asetettu rakentamiselle että ICT-projektille osavuositulos tasolla. Rakentamisen tavoitteet saavutettiin. ICT-hankkeiden osalta on todettu, ettei ole edetty tavoitteen mukaisessa aikataulussa. Toimintakertomuksen sivuilla 50-51 on selvitetty Uusi sairaala -hankkeen etenemistä, missä yhteydessä on kerrottu myös ICT-hankkeesta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hankkeen aikataulun toteutumisen problematiikkaan olisi tullut saada enemmän selvitystä, koska ICT-projektille asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

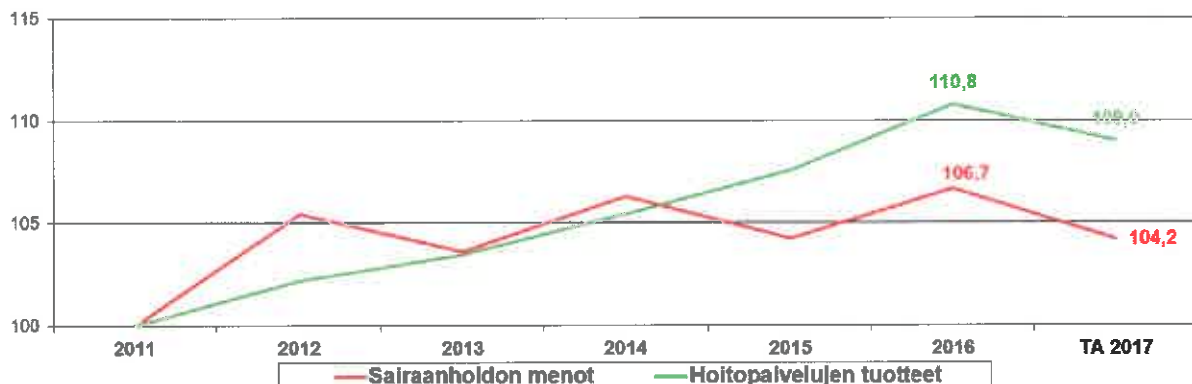
Sitovat taloudelliset tavoitteet

Taloudellisiksi sitoviksi tavoitteiksi määriteltiin palvelujen myyntitulot jäsenkunnille ja tilikauden tulos. Liikelaitos Seututerveyskeskuksen osalta hyväksyttiin sitovaksi taloudellisiksi tavoitteeksi pääoman tuotto.

Sairaanhoitotoiminnan hoitopalvelujen myynti jäsenkunnille ja tilikauden tulos sekä kuntayhtymän tilikauden tulos ylittävät arvion. Liikelaitos Seututerveyskeskuksen pääoman tuotto oli tavoitteen mukainen.

Talouden tasapaino

Sairaanhoitopiirillä oli aikaisempia alijäämiä vuoden alussa 4,8 milj. €. Vuonna 2016 tuli ylijäämää 9,6 milj. €, joten vuoden 2016 lopussa on ylijäämää 4,8 milj. €. Talous on tasapainossa tältä osin.

Sairaanhoitopiirin menojen ja tuotantovolyymin kehitys

Tilasto talousjohtaja Aija Suntoinen; volyyymi= suoritteet laskettu sellaisenaan yhteen

Vuosina 2011-14 menot kasvoivat nopeammin kuin volyyymi. Vuosina 2015 ja 2016 tuotanto kasvoi enemmän kuin menot. Täten tarkasteltuna voidaan arvioida sairaanhoitopiirin onnistuneen talouden hoidossa, kun otetaan huomioon menojen kirjaustavoissa aiheutuneet muutokset esim. lomapalkkavarauksen kasvu ja potilasvahinkovastuun kirjaaminen.

Sairaanhoitopiirin onnistumisesta talouden hoidossa kertoo myös THL:n tilasto 8.2.2017/ Maakuntien erikoissairaanhoidon kustannukset, tuottavuus ja käyttö, jossa Keski-Suomen kustannukset olivat lähes 20 % koko maan keskitasoa alhaisemmat.

Sairaanhoitopiirin vaikutuksia kuntien vertailulukuihin

Uuden kuntalain kriisikuntakriteereissä tullaan vuodesta 2017 alkaen ottamaan huomioon kuntakonsernin tunnusluvut. On kuitenkin paikallaan arvioida jo vuoden 2016 tilinpäätöksen tietojen perusteella sairaanhoitopiirin vaikutusta kuntien konsernitilinpäätökseen ja sitä kautta kriisikuntakriteerien täyttymiseen. Sairaanhoitopiirin tunnusluvut vaikuttavat seuraaviin kriteereihin:

Alijäämä**Kriteeri**

Kuntakonsernilla on kertynyt alijäämää yli 1.000 euroa asukasta kohden viimeisessä tilinpäätöksessä ja sitä edeltävässä vähintään 500 euroa.

Sairaanhoitopiirin vaikutus

Sairaanhoitopiirillä on ylijäämää 4,8 milj. euroa eli keskimäärin 19 euroa/ jäsenkunnan asukas.

Lainat

Kriteeri

Kuntakonsernin lainamäärä ylittää 50 prosentilla maan keskiarvon (5 774 euroa v. 2015).

Sairaanhoitopiirin vaikutus

Sairaanhoitopiirillä on lainaa 143,1 milj. euroa eli keskimäärin 567 euroa/jäsenkunnan asukas.

Kriteeri

Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus on yli 50 prosenttia.

Sairaanhoitopiirin vaikutus

Sairaanhoitopiirin suhteellinen velkaantuneisuus on 62 %.

5. Henkilöstö

Henkilöstökertomus vuodelta 2016 antaa erittäin kattavan kokonaiskuvan sairaanhoitopiirin henkilöstöstä. Se palvelee sekä tiivistetyn tiedon että perusteellisimman tiedon hakijoita. Kertomuksen alussa on selkeä tiivistelmä keskeisimmistä tiedoista, joita sitten käsitellään kertomuksessa muissa osissa tarkemmin.

Henkilöstön työpanos on vähentynyt 2,1 % (2,5 % vuonna 2015) tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuonna tehtiin päätökset 42 budjetoidun toimen lakkauttamisesta, 49 toimen muutoksesta ja 12 perustamista. Eläkkeelle siirtymisikä nousi (0,1 v). Hakijat avoimiin tehtäviin lisääntyivät.

Kehityskeskustelujen käymisessä ei saavutettu asetettua tavoitetta.

Vuoden 2016 henkilöstökysely uudistettiin palvelemaan Uuden sairaalan ydinprosessien kehitystä sekä kehityksen seurantaa. Uudistetun henkilöstökyselyn ensimmäinen toteutuskerta oli lähtötasokartoitus, jonka pääteemoina olivat:

- shp:n strategian ja asiakaslupauksen ”Potilas ensin” toteutuminen sekä uuden sairaalan eteneminen
- toimintamallien uudistaminen ja henkilöstön muutoshalukkuus
- trendi edellisten kyselyjen avaintemojen osalta.

Vastausprosentti oli 58. Tarkastuslautakunnan mielestä kysely tarjoaa henkilöstölle erinomaisen mahdollisuuden ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin. Huolimatta siitä, että vastausaktiivisuus oli matala, kysely antoi kuvaa henkilöstön ajatuksista.

Esimiehet voivat myöntää työntekijöilleen oikeuden olla sairauden takia pois 1-7 päivää. Menettelyä kokeiltiin ensin pilottijaksolla 1.10.2015 - 30.9.2016. Saatujen kokemusten perusteella menettely päätettiin vakinaistaa.

6. Havainnot vuoden 2016 arviointikohteista

Vajaakäytössä olevat kiinteistöt

Tarkastuslautakunta tutustui Sisä-Suomen sairaalaan Suolahdessa. Aikaisemmin tarkastuslautakunta on käynyt Juurikkaniemen sairaalassa.

Sairaanhoitopiirillä on kolme vajaakäytöllä olevaa kiinteistöä ja ainakin kaksi kiinteistöä, joiden tarve on epäselvä. Vajaa käytöllä olevat sairaalat ovat Juurikkaniemen, Sisä-Suomen ja Kangasvuoren sairaalat. Henkilökunnan käyttöön on varattu Kinkomaan saunarakennus ja Ansa –niminen tila Korpilahdella. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan sairaaloita on yritetty myydä. Henkilökunnan käytössä olevien rakennusten tarpeellisuudesta on keskusteltu.

Tyhjistä ja vajaakäyttöisistä kiinteistöistä aiheutuu ylläpitokustannuksia, jotka rasittavat sairaanhoitopiirin taloutta. Olisi tärkeää, että sairaanhoitopiiri mahdollisimman nopeasti pyrkisi irrottautumaan tarpeettomista kiinteistöistään. Vaikka markkinatilannetta voidaan pitää jossain määrin haastavana, suurehkojakin hoitolaitoskiinteistöjä on saatu maassamme viime vuosina kaupaksi.

Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain § 84 mukaan tiettyjen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden tulee ilmoittaa 1.6.2017 jälkeen johtotehtävistään, luottamustoimistaan sekä merkittävästä varallisuudesta ja muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä tehtävien hoitamisessa. Tarkastuslautakunta on saanut selvityksen asian valmistelusta sairaanhoitopiirissä. Tarkastuslautakunta nimesi vastuulliseksi viranhaltijaksi hallintopäällikön.

Onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla (kuntalaki § 121)

Vuoden 2015 kuntalaki laajensi tarkastuslautakunnan arviointitehtävää. Vanha kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan oli arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Kuntalain § 121 mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava myös, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla.

Asia on uusi ja siitä ei ole vielä kertynyt kokemusta. Käytännön työssä tuloksellisuusarviointi on haastavaa, koska yksityiskohtaisen ja relevantin tiedon saatavuus on vielä vähäistä. Tarkastuslautakunta toivoo, että tulevien talousarvioiden ja toimintakertomusten laadinnassa tuodaan myös esille toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta, koska tarkastuslautakunnan arviointityö perustuu ensisijaisesti hallituksen esittämiin tietoihin.

Tarkastuslautakunta on todennut tavoitteiden toteutumisen, toiminnan volyymin ja menojen kehityksen sekä sairaanhoitopiirin toiminnan suhteessa KYS-erva-alueen ja muihin sairaanhoitopiireihin muutamilla luvuilla.

Asiakaspalautteet

Sairaanhoitopiiri saa monella tavalla asiakaspalautetta toiminnastaan. Verkkosivujen kautta kerätään asiakaspalautetta hoidosta ja kohtelusta, vaaratapahtumista ja palautetta muista kuin hoitoon liittyvistä kokemuksista. Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan sairaanhoitopiirissä ei ole systemaattista tapaa käsitellä saatua palautetta. Toimintakertomuksessa ei ole selostusta saadusta asiakaspalautteesta.

Sairaanhoitopiirissä on vuoden 2017 yhdeksi teemaksi valittu asiakaspalautte. Tavoitteena on saada asiakkailta enemmän asiakaspalautetta. Saadun palautteen käsittelyä ja raportointia on tarkoitus kehittää. Tarkastuslautakunta pitää tätä erittäin kannattavana ja tärkeänä.

Tarkastuslautakunta toivoo jo syksyllä 2017 väliraporttia asiakaspalauttejärjestelmän kehittämisestä.

Ammattiyhdistysten pääluottamusmiesten tapaaminen

Sairaanhoitopiirissä on eri ammattijärjestöillä yhteensä kuusi pääluottamusmiestä. Viiden järjestön edustajalla oli mahdollisuus saapua tapaamaan tarkastuslautakuntaa. Tilaisuudessa keskusteltiin Uusi sairaala –hankkeesta, jolloin nousi esille, että rakennuksen ja toimintojen suunnitteluun osallistuminen on vienyt paljon esimiesten aikaa, mikä on ollut poissa välittömästä esimiestyöstä. Samoin todettiin, että Uusi sairaala –hankkeen tiedottaminen on parantunut. Sairaanhoitopiirin henkilöstöpolitiikka/kehityskeskustelujen käyminen vaihtelee vastuualueittain. Tilaisuudessa nousi esille myös se, että henkilökuntaa on siirretty jaksotyöstä yleistyöaikaan. Järjestöt toivat esille, että yleistyöajan soveltaminen terveydenhuollossa ei ole yksinkertaista.

Tarkastuslautakunta piti tapaamista mielenkiintoisena ja valaisevana. Tarkastuslautakunta totesi, että se seuraa esille tulleiden asioiden käsittelyä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä henkilökunnan hyvää informointia ja mukaan ottamista asioiden valmisteluun nyt kun ollaan suurten muutosten edessä. Muutostilanne vaatii aktiivista vuoropuhelua.

Siivousrobotti

Sairaanhoitopiiriin hankittiin siivousrobotti ”Hohtosiipi” marraskuussa 2016. ”Hohtosiipi” on ensimmäinen sairaalakäytössä oleva siivousrobotti Suomessa. Siivousrobotin avulla on tarkoituksena parantaa tuottavuutta vapauttamalla työpanosta korkean hygienian työtehtäviin.

Siivousrobotti on pilotointivaiheessa. Tarkastuslautakunta sai selvityksen sen toiminnasta ja näki sen käytännön työssä. Tarkastuslautakunta totesi, että on vielä monta asiaa selvitettävänä, ennen kuin se on valmis tuotantokäyttöön. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on tärkeää, että Sairaala Novaan suunniteltuja uusia toimintoja kokeillaan ja otetaan käyttöön jo nyt. Näin saadaan käyttökokemusta.



Kuva 1, Siivousrobotti "Hohtosiipi"

Keski-Suomen sairaala Nova

Yleistä

Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan sekä rakentamisessa että toiminnallisten muutosten valmistelussa on edetty tavoitteiden suuntaisesti. Rakentamisen kohdalla on tullut kolme yllätystä: kustannusarvion ylittyminen projektijohtourakkatarjouksissa, ravintokeskuksen siirtyminen sairaanhoitopiirin rakennettavaksi ja saastuneiden maa-alueiden löytyminen. Esiin tulleet yllätykset on kyetty hoitamaan siten, ettei niistä ole ollut olennaista haittaa rakentamisaikataululle. SRV:n kanssa käydyn kehitysjakson kautta projektijohtourakkasumma saatiin painettua hyväksyttävälle tasolle. Ruokahuollon muuttunut tilanne voitiin ottaa huomioon suunnittelussa ja rakentamisessa. Saastuneet maa-alueet on siirretty odottamaan jatkokäsittelyä.

Tarkastuslautakunta kummastelee kunnallisen päätöksenteon lyhytjänteisyyttä. Ruokahuollon työryhmä esitti, että Caterinan ja Kylän Kattauksen toiminnot sekä Kahvio Paussin (Keski-Suomen sairaalakahviot Oy) kahvilatoiminnot yhdistetään 1.1.2016 ja että Kylän Kattaus rakentaa Sairaala Novan ravintokeskuksen. Kylän kattausliiketoiminnan johtokunta hyväksyi asian 5.11.2015 ja Jyväskylän kaupunginhallitus 26.10.2015. Sairaanhoitopiirin valtuusto päätti kokouksessaan 5.6.2016 § 12 Jyväskylän kaupungin esityksestä, että sairaanhoitopiiri toteuttaa ravintokeskuksen rakentamisen itse. Vaikka Jyväskylän kaupungin päätös oli sinänsä hyvinkin perusteltu tässä sote-uudistustilanteessa, nostaa se osaltaan uuden sairaalan rakentamiskustannuksia alkuperäiseen kustannusarvioon verrattuna.

Tarkastuslautakunta kysyy yhtymähallitukselta, onko selvitetty ruokahuollon toiminnan ottamista takaisin sairaanhoitopiiriin hoidettavaksi nyt, kun sairaanhoitopiiri rakentaa itse ravintokeskuksen.

ICT-järjestelmä

Keski-Suomen sairaala Nova -hanke ei ole pelkästään rakennushanke. Siihen kuuluu olennaisena osana toiminnalliset muutokset ja ICT-ratkaisut. ICT-projektia joudutaan viemään eteenpäin varsin epävarmassa tilanteessa, koska maakunta- ja sote-uudistukset saattavat muuttaa toimintaympäristöä merkittävästi ja koska ICT kehittyy koko ajan. Tarkastuslautakunta tiedustelee ICT-hankkeen merkittävyyden takia onko hallitus arvioinut, tarvitaanko hankkeelle ulkopuolista valvojaa tai säännöllisin väliajoin tapahtuvaa arviointia.

Rahoitus ja korkosuojaus

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksen Sairaala Novan rakentamisen rahoituksesta ja lainojen korkosuojauksesta.



Kuva 2, Uuden sairaalan rakennustyömaa 5.1.2017

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalaki edellyttää toimivaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on selostettu toimintakertomuksessa sivuilla 18-22.

Sisäinen tarkastaja on selostanut havaintojaan tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja on antanut oman arvionsa kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuudesta.

Tarkastuslautakunnan mielestä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa voidaan edelleen parantaa toimintakertomuksessa esitettyjen suuntaviivojen mukaan.

Konsernivalvonta

Keski-Suomen sairaanhoitopiirillä ei ole yhtään tytäryhteisöä 31.12.2016. Sairaanhoitopiiri on osaomistajana Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksessa, Medi-IT Oy:ssä, Fimlab Oy:ssä, Sakupe Oy:ssä, listekki Oy:ssä ja Monetra Oy:ssä, joilta sairaanhoitopiiri ostaa palveluja. Lisäksi sairaanhoitopiirillä on omistusta Jokilaakson Terveys Oy:ssä.

Vuoden 2016 talousarviossa ei ole asetettu osaomisteisille yhtiöille tavoitteita.

Sakupe Oy:n Jyväskylän pesula

Sairaanhoitopiiri omistaa Sakupe Oy:stä 12,34 %. Valtuusto ei ole asettanut erityisiä tavoitteita Sakupe Oy:lle tai pesulapalveluille vuoden 2016 talousarviossa. Sairaanhoitopiiri on taannut Jyväskylän pesulan rakentamista varten otetun 3,5 milj.€ lainan. Sairaanhoitopiiri ei ole vaatinut lainalle vastavakuutta. Valtuuston päätöksessä 3.12.2013 mainitaan osakassopimus, jonka laatiminen on kesken.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin pesulatoiminta siirtyi Sakupe Oy:n hoidettavaksi 1.4.2014. Jyväskylän uusi pesula valmistui elokuussa 2015. Se sijaitsee seitsemän kilometrin päässä keskussairaala-alueen Salmirannantiellä. Pyykin hinta nousi uusien tuotantotilojen ja koneiden myötä, koska pääomakulut kasvoivat. Vanha pesularakennus purettiin Uuden sairaalan rakentamisen takia.

Sairaanhoitopiiri on nimennyt hallintoylihoitajan ostajan edustajaksi.

Tarkastuslautakunta tutustui Jyväskylän pesulan toimintaan paikallisjohtaja Harri Leppöön opastuksella. Tarkastuslautakunta totesi, että uuden pesulan rakentamisen mahdollisuudet oli käytetty hyvin hyödyksi. Pesulassa on käytössä moderni tuotantotekniikka. Toiminnan suunnittelussa on pyritty kustannustehokkaaseen toimintatapaan, jossa on otettu huomioon ympäristöasiat ja henkilökunta. Yhtiössä on kone- ja laiteinvestointien lisäksi kehitetty potilasvaatemallistoa ja mikrosiruteknologiaa vaatteiden tunnistamisessa. Pesulassa on käytössä kaksi laatuja järjestelmää: mikrobiologisen puhtauden hallintajärjestelmä ja ympäristö- ja työsuojelutoiminta. Sairaanhoitopiiri on asiakkaana reklamoinut toimintavarmuudesta. Saadun selvityksen mukaan Sakupe Oy on reagoinut palautteeseen ja pyrkinyt korjaamaan havaitut puutteet.

Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapolis

Sairaanhoitopiiri myi Kinkomaan sairaalan Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapolikselle vuonna 2008. Sen omistavat Jykes Kiinteistöt Oy, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ja Muuramen kunta. Vitapoliksen kehittämisestä, hallinnoinnista ja tiedotuksesta vastaa Jykes Kiinteistöt Oy. Kiinteistö Oy:n tarkoituksena on hyödyntää alueen maa-alueita ja rakennuksia laaditun kehittämissuunnitelman pohjalta. Alunperin oli ajatuksena kehittää aluetta terveyden- ja sosiaalitoimen painotuksella. Asuntorakentaminen on saanut viimeaikoina enemmän painoa kehittämisessä. Alueen kehittämisen yhtenä haasteena ovat siihen liittyvät suojelumääräykset mm. vanhan sairaalan päärakennuksen osalta.

Vitapoliksen omistajat ovat luoneet selkeän kehityssuunnitelman, jonka mukaan aluetta markkinoidaan ja laajennetaan hallitusti.

Sairaanhoitopiiri omistaa Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksesta 40 %. Valtuusto ei ole asettanut erityisiä tavoitteita Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapolikselle tai omistukselle siinä. Sairaanhoitopiiri on taannut toimintaa varten otettua lainaa, josta on jäljellä 0,9 milj. €. Sairaanhoitopiiri ei ole vaatinut vastavakuutta. Osakkaiden kesken on laadittu osakassopimus. Sairaanhoitopiirillä on edelleen toimintaa alueella, mm. apuvälinevarasto ja sauna.

Toimitusjohtaja Juha Takala esitteli aluetta ja päärakennusta sekä kertoi yhtiön tilanteesta tarkastuslautakunnalle. Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan aluetta on pyritty kehittämään määrätietoisesti. Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan yhtiöllä on vähintään sairaanhoitopiirin taseeseen merkitty arvo.

7. Vertailu Erva-alueen ja muihin sairaanhoitopiireihin

Kuopion Yliopistollisen sairaalan erityisvastusalueeseen kuuluu viisi eri sairaanhoitopiiriä: Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (KYS), Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (KS shp), Etelä-Savon sairaanhoitopiiri (E-S shp), Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä (PKSSK) ja Itä-Savon sairaanhoitopiiri (I-S shp). Alla olevissa taulukoissa on nostettu eräitä tunnuslukuja esille eri sairaanhoitopiireistä.

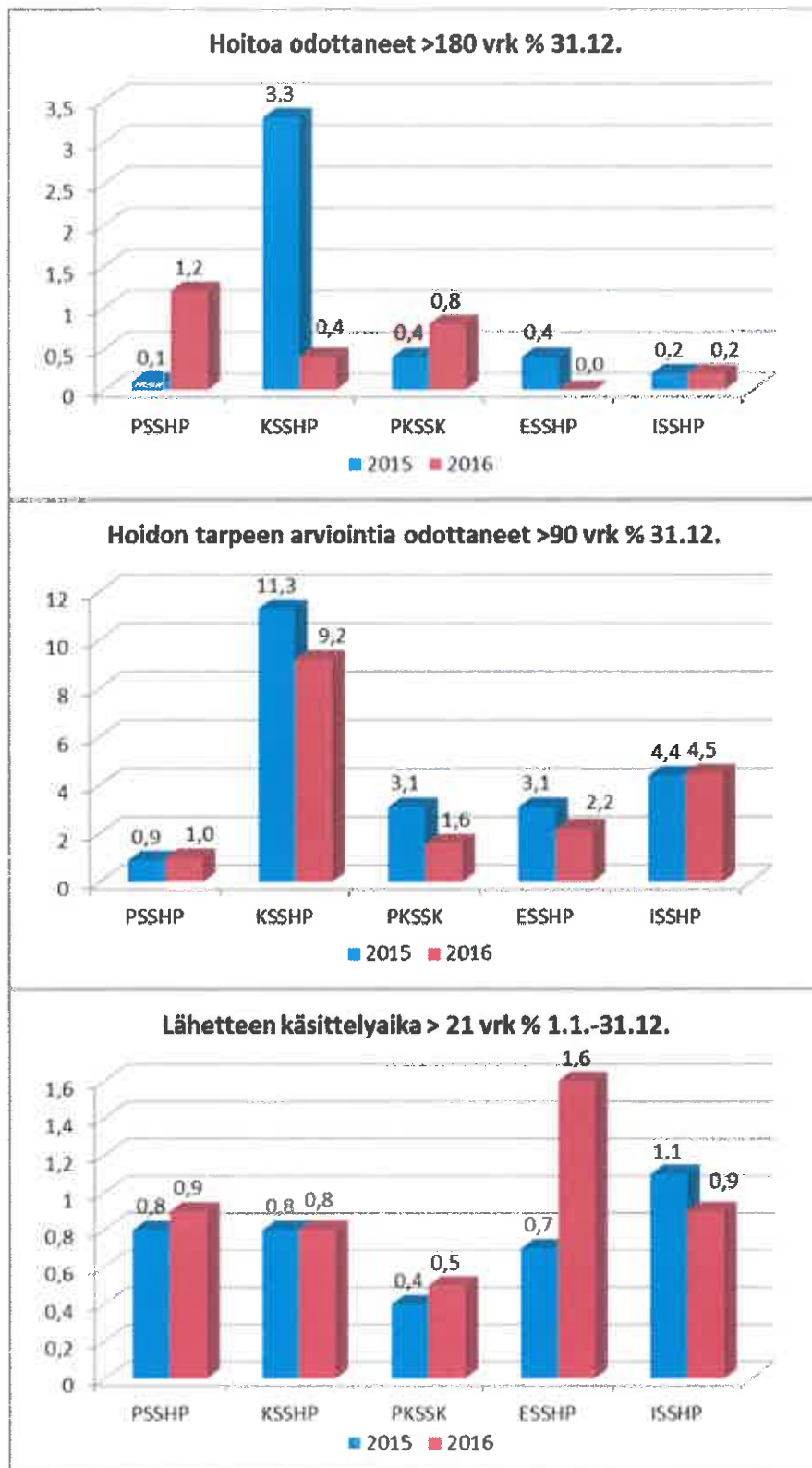
Tuottavuus 2015/sija sairaalaryhmässä ja oman tuottavuuden kehitys 2011-2015 (THL)

	Tuottavuus/sija 2015		Oman tuottavuuden kehitys, indeksi 2011=100				
	Pisteluku	Sija ao. ryhmässä	2011	2012	2013	2014	2015
KYS	98	4/5	100	97	94	91	89
K-S shp	100	8/16	100	101	100	100	111
PKSSK	113	1/16	100	104	112	105	110
E-S shp	113	1/16	100	96	91	99	118
I-S shp	89	15/16	100	98	98	98	108

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tuottavuus on noussut vuosina 2011-2015 11 yksikköä. Sairaaloiden tuottavuus nousi keskimäärin 8 yksikköä, joten Keski-Suomen kehitys on ollut hieman parempi.

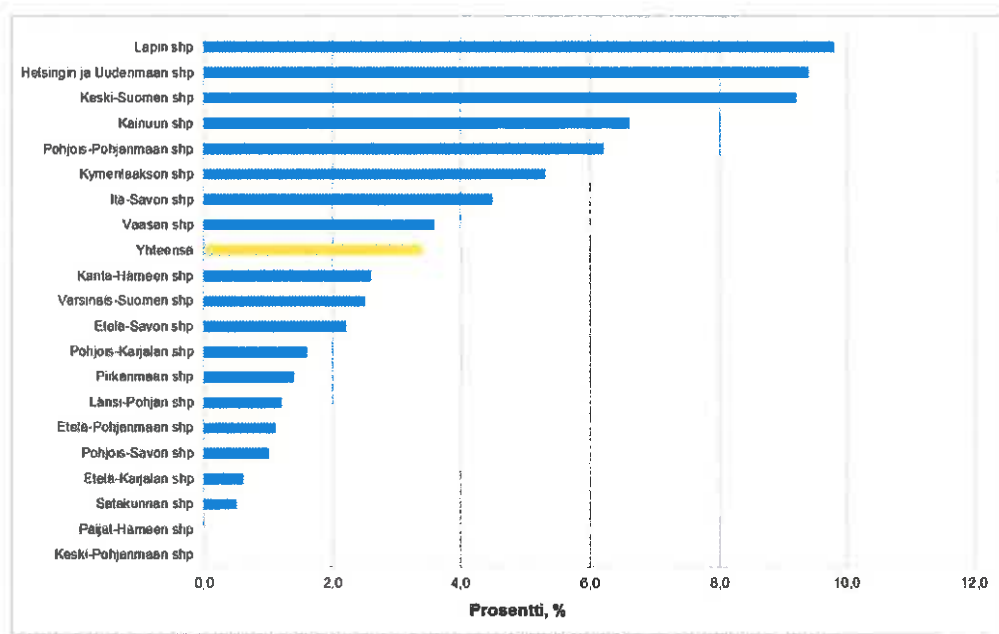
Hoitotakuun toteutuminen 2016 Erva-alueen sairaanhoitopiireissä (THL)

Alla olevissa taulukoissa on hoitotakuun toteutuminen KYS-erva-alueen sairaanhoitopiireissä. Keski-Suomi on hoitoon pääsyssä ja läheteiden käsittelyssä keskitasossa. Hoidon tarpeen arvioinnissa Keski-Suomi poikkeaa selvästi muista.



Hoitotakuun toteutumisen vertailu muihin sairaanhoitopiireihin

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastossa hoitopääsy erikoissairaanhoidossa tilanne 31.12.2016 Keski-Suomi sijoittuu lähetteen käsittelyviiveessä (yli 21 vrk) lähelle keskiarvoa ja hoitoa yli 6 kk odottaneissa selvästi alle keskiarvon. Hoidon tarpeen arvioinnissa sen sijaan sijoitus oli selvästi yli keskiarvon.



Hoidon tarpeen arviointia yli 90 vrk odottaneet 31.12.2016. Lähde THL:n tilasto

Eräät talouden tunnusluvut kuntayhtymien tilinpäätösten 2016 perusteella

	Yli- /alijäämä €/väestö		Lainat €/väestö	Konserni- lainat €/väestö	TA/TP toiminta- tuottojen poikkeama % tp/ta	Toiminta- kulujen muutos %2015/16	Toiminta- tuottojen muutos %2015/16
	2016	Kertynyt					
PS shp	3	-38	884	1191	0,9	3,0	3,3
KS shp	38	19	567	567	4,1	1,8	1,0
PKssk	19	41	373	595	1,1	1,4	2,0
Essote	35	35	311	322	6,1	6,4	4,1
IS shp	0	0	273	308	4,9	2,5	2,3

8. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sitovat toiminnalliset tavoitteet on saavutettu kokonaisuutena hyvin ja kuntayhtymä on toiminut strategian mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle tämän arviointikertomuksen arvionaan vuoden 2016 tavoitteiden toteutumisesta.

Yhteenvedona tarkastuslautakunta esittää hallitukselle kysymyksiä:

1. Tarvitaanko Sairaala Novan ICT-hankkeelle ulkopuolista valvojaa suunnittelun tueksi tai säännöllisin väliajoin tapahtuvaa arviointia ICT-projektin keskeisen roolin perusteella.
2. Onko arvioitu ruokahuollon toiminnan ottamista takaisin sairaanhoitopiirille nyt, kun tilanne on muuttunut ravintokeskuksen rakentamisen osalta.

9. Kiitokset

Tarkastuslautakunta kiittää yhtymähallitusta ja sairaanhoitopiirin henkilökuntaa kulu-
neesta toimikaudesta. Yhteistyö on sujunut hyvin.

Tarkastuslautakunta esittää erityiset kiitokset sairaanhoitopiirin henkilökunnalle mer-
kittävästä työstä keskisuomalaisien terveyden hyväksi.

Jyväskylässä toukokuun 5. päivänä 2017

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tarkastuslautakunta



Esko Tammenoja
puheenjohtaja

Tiina Minkkinen
varapuheenjohtaja



Tapani Mäki
jäsen

Terhi Pulli
jäsen



Hellevi Kiiltomäki
jäsen



Kuva 3, Sisä-Suomen sairaala
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuva-arkisto